

Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum 25 april 2023

Agendapunt

Onderwerp Rekenkamerrapport 'QuickScan Financieringsmogelijkheden Zomernota 2023-2026'
Portefeuillehouder Wethouder drs. H.H.J.M. van Helden MBA

1. Inleiding

De voorzitter van de rekenkamer Leudal heeft bij zijn brief van 1 maart 2023 aan de gemeenteraad het rapport van de rekenkamer Leudal aangeboden met als titel 'QuickScan Financieringsmogelijkheden Zomernota 2023-2026'.

De 'zomernota' werd door het college vorig jaar voor 't eerst in de geschiedenis van de gemeente Leudal aan de raad aangeboden als middel ter voorbereiding van de eerstvolgende begrotingsvergadering van 8 november 2022; de zomernota werd besproken in de raadsvergadering van 27 september 2022.

Normaal gesproken heeft de door het college opgestelde kadernota, die in de laatste raadsvergadering vóór het zomerreces wordt besproken, die voorbereidende functie. Maar, dat was vorig jaar niet goed mogelijk omdat op 14 juni 2022 (a) een nieuwe coalitie aantrad die toen haar coalitieprogramma 'Samen bouwen aan Leudal' voor de zittingsperiode 2022-2026 presenteerde + (b) een college in nieuwe samenstelling aantrad.

2. Bespreking in presidiumvergadering

Het presidium heeft al sinds het raadsbesluit van 26 juni 2007 de rol van '*begeleidingscommissie voor de rekenkamer*', als bedoeld in de - in die raadsvergadering vastgestelde - 'Verordening gemeentelijke rekenkamer'.

Inmiddels is die verordening bij raadsbesluit van 5 juli 2011 vervangen door de 'Verordening op de rekenkamer', de rol van het presidium t.o.v. de rekenkamer is daarbij ongewijzigd gebleven.

Het presidium heeft in zijn vergadering van 14 maart 2023 het rekenkamerrapport processueel besproken en heeft besloten dat het rapport aan de raadscommissie bestuur en middelen in haar vergadering van 12 april 2023 kan worden voorgelegd. Voor die vergadering wordt tevens de rekenkamer uitgenodigd om zo nodig nog haar rapport toe te lichten of om commissievragen daarover te beantwoorden. Van de commissie wordt verwacht dat zij aan het slot van de behandeling aangeeft of het voorliggende raadsvoorstel rijp is voor beraadslaging en besluitvorming in de raadsvergadering van 25 april 2023.

3. Conclusies en aanbevelingen rekenkamer

De rekenkamer heeft voor haar onderzoek drie vragen centraal gesteld:

1. In welke mate maakt de gemeente Leudal gebruik van alternatieve financieringsbronnen, anders dan de eigen belastinginkomsten en de [algemene uitkering](#) uit het Gemeentefonds?
2. Welke financieringsbronnen worden gemist?
3. Wat is ervoor nodig om beter in staat te zijn om alternatieve financieringsbronnen te verwerven?

NB.

Gemeenten kunnen, naast opbrengsten uit eigen belastinginkomsten + de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, ook inkomsten verkrijgen uit de zogenoemde [specifieke uitkeringen](#).

De rekenkamer komt in haar rapport tot de volgende conclusies en aanbevelingen.

3.1. Conclusies

De rekenkamer komt tot de volgende vier conclusies:

- A. Er worden daadwerkelijk al aanvullende vormen van financiering in kaart gebracht, maar deze zijn - in vergelijking met dergelijke bronnen van andere gemeenten - niet groot in aantal en bedragen.
- B. Het verwerven van aanvullende bronnen van financiering is binnen de gemeente vooralsnog geen strategische bezigheid. Waar het mogelijk was om mee te liften op bestaande vormen van samenwerking om daarmee extra middelen te verwerven, is dat wel gedaan.
- C. Voor het verwerven van aanvullende middelen zijn twee grondslagen van groot belang, namelijk (a) dat eerst specifieke maatschappelijke doelen worden gesteld en (b) het bezitten en zo nodig aangaan van samenwerkingsverbanden. Redenen: alleen als er sprake van doelen worden door andere partijen ook middelen ter beschikking gesteld + de meeste middelen worden alleen verstrekt als wordt samengewerkt met publieke of private partijen, of combinaties daarvan.
- D. Een ander belangrijk aspect van aanvullende financiering is de zogenoemde 'financiële ladder': een methode om doelstellingen te verbinden met beschikbare soorten aanvullende financiering van private en andere overheden, waarbij eigen middelen worden geoormerkt als hefboom voor de middelen van derden.

3.2. Aanbevelingen

De rekenkamer komt in haar rapport met een tweetal soorten aanbevelingen: algemene + specifieke aanbevelingen.

3.2.1. Algemene aanbevelingen

De rekenkamer geeft de volgende 5 algemene aanbevelingen:

1. Voer een discussie over de wenselijkheid van aanvullende bronnen van financiering ten behoeve van realisatie van de doelstellingen, zoals genoemd in de Zomernota 2023-2026.
2. Indien het daadwerkelijk ook gewenst is aanvullende bronnen van financiering aan te trekken is het belangrijk om te investeren in:
 - a. samenwerkingsverbanden, in het bijzonder op regionaal niveau, en met bijvoorbeeld woningcorporaties (private financiering);
 - b. de realisatie van een aanvraag voor een [Regio Deal](#);
 - c. medewerkers die op regionaal niveau kunnen opereren, alsmede ook competenties hebben op het terrein van het schrijven van voorstellen. Ondersteuning door gespecialiseerde subsidiebureaus kan hierbij ook wenselijk zijn.
3. Oormerk onderdelen van de begroting van de gemeente Leudal die kansrijk zijn aan te vullen met aanvullende bronnen van financiering. Maak eventueel fondsen van deze begrotingsposten, zodat gebruik en doel van deze fondsen ook duidelijk is. Bijvoorbeeld een fonds accommodatieversterking.
4. Alloceer reeds bestaande middelen uit de begroting, alsmede de balans van de gemeente Leudal, zoals delen van de Essent-reserve, voor dit fonds accommodatieversterking.
5. Mocht deze manier van werken passend zijn, aarzel dan niet om voor andere belangrijke doelstellingen, alsmede waar tekorten zijn op de huidige begroting, ook een dergelijk cofinancieringsfonds op te richten.

3.2.2. Specifieke aanbevelingen

De rekenkamer geeft de volgende 2 specifieke aanbevelingen:

1. uit de jaarverslagen is op te maken dat op dit moment een onderzoek loopt naar de mogelijkheden tot het oprichten van een eigen energiebedrijf. De combinatie tussen energiebedrijf en uitdagingen voor accommodaties zou naar de mening van de rekenkamer onderdeel moeten zijn van dit onderzoek.
2. stel het vastgoedbeheerbeleid van de gemeente Leudal integraal vast zodat naar de toekomst toe niet alleen het budget kan worden bijgesteld maar ook geoormerkt kan worden voor diverse ontwikkelingen die voortkomen uit de samenwerking met betrekking tot de doelstellingen van het accommodatiebeleid en het verwerven van aanvullende budgetten en financieringen daarvoor. Het bedrag van € 1.700.000 aan onderhoudsbudgetten laat in ieder geval zien dat het totaal van mogelijkheden met betrekking tot investeringen tot verbetering en verandering van de accommodaties een belangrijk anker hebben voor de verdere duurzaamheidsinvesteringen, alsmede de mogelijke financiering hiervan. Het gaat om grote bedragen.

4. Bestuurlijke reactie college

Bij rekenkamerrapporten stelt de rekenkamer (anders dan bij rekenkamerbrieven) het college in de gelegenheid om – vooraleer het rekenkamerrapport aan de raad wordt aangeboden – een bestuurlijke reactie te geven. Het college heeft die bestuurlijke reactie op 28 februari 2023 aan de rekenkamer gegeven; zij kan in haar geheel op de bladzijden 19 en 20 van het rapport worden geraadpleegd.

De reactie van het college is in twee dimensies te onderscheiden: één met de rekenkamer respectievelijk niet eens met de rekenkamer.

4.1 Eens met de rekenkamer

1. De aanbevelingen bevestigen dat de gemeente op de goede weg is.
2. Het college onderkent de conclusie dat het belangrijk is om vanuit strategisch perspectief middelen aan te trekken om de lokale ambities te kunnen realiseren. Regionale samenwerking wordt opgezocht waar dit zichtbaar bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen.
3. Enkele aanbevelingen neemt het college ter harte. Deze zijn al onderdeel van bestaand beleid of worden binnen afzienbare tijd aangeboden aan de gemeenteraad, zoals bijvoorbeeld het vastgoedbeheerbeleid.
4. Met de door de rekenkamer genoemde voorbeelden van Regio deal, investeringsagenda en de inzet van gespecialiseerde subsidiebureaus is het college al geruime tijd aan de slag.

4.2 Niet eens met de rekenkamer

1. Het college herkent zich niet in de reflectie van de rekenkamer dat er onvoldoende bestuurlijke en ambtelijke focus, capaciteit en expertise aanwezig is om de gemeentelijke strategische doelstellingen te realiseren. Het college her-prioriteert zoveel als mogelijk als daar spanning op ontstaat.
2. De aanbeveling van de rekenkamer om middelen vooraf te alloceren past niet in het gemeentelijk financieel beleid. Dit is pas aan de orde bij een concreet voorstel aan de raad. Het financieel uitgangspunt is namelijk dat de beschikbare middelen via een integrale afweging bij de begroting worden ingezet voor alle beleidsvelden.

5. Voorstel

In de raadsvergadering van 25 april 2023 ligt het rekenkamerrapport voor beraadslaging en besluitvorming voor.

Qua besluitvorming zijn er in hoofdzaak drie mogelijkheden:

1. U neemt het rekenkamerrapport voor kennisgeving aan óf
2. U ontlokt het college een raadstoezegging n.a.v. bepaalde bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het rekenkamerrapport óf
3. U neemt een motie aan waarbij het college wordt gevraagd iets te doen dan wel niet te doen.

Heythuysen, 15 maart 2023.

DE GRIFFIER VAN DE GEMEENTE LEUDAL,

Drs. W.A.L.M. Cornelissen.